

Asia C-481/24**Ennakkoratkaisupyyntö****Jättämispäivä:**

10.7.2024

Ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin:

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (Puola)

Ennakkoratkaisupyyntön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

26.6.2024

Kantaja:

E. sp.j.

Vastaaja:

C. sp. z o.o.

Varsovassa 26.6.2024

Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie (piirioikeus, Varsova, Puola)

XV Wydział Gospodarczy (XV kauppajaosto)

[– –] [ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen osoite]

Euroopan unionin tuomioistuin

[– –] [unionin tuomioistuimen toimipaikka]

ENNAKKORATKAISUPYYNTÖ**[tunnistetiedot poistettu]**

Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XV Wydział Gospodarczy pyytää Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 267 artiklan ja 28.6.2024 annetun päätöksen perusteella Euroopan unionin tuomioistuinta [– –] [unionin tuomioistuimen toimipaikka] vastaamaan seuraavaan kysymykseen:

Onko kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta 16.2.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/7/EU (EUVL 2011, L 48, s. 1, sellaisena kuin se on muutettuna) 3 artiklan 1 kohtaa ja 3 kohdan a alakohtaa ja 6 artiklan 1 ja 2 kohtaa

tulkittava siten, että

ne ovat esteenä kansallisille säännöksille, joiden mukaan velkojalle ei ole maksettava lakisääteistä viivästyskorkoa ja korvausta perintäkuluista, jos velallinen on sopimuksessa määritellyn maksuajan päätyttyä täyttänyt velkojan saatavan kuittauksella, jolla on lain nojalla taannehtiva vaikutus siitä hetkestä lähtien, jolloin kuittaus tuli mahdolliseksi?

PÄÄASIAN KOHDE JA MERKITYKSELLISET TOSISEIKAT

Kantaja, avoin yhtiö E, kotipaikka W, nosti rajavastuuyhtiö C:tä, kotipaikka D, vastaan saatavan maksamista koskevan kanteen.

Kanteessa todettiin, että kantajalla on kymmenen maksusaatavaa kymmenestä vastaajan tilaamasta kuljetuksesta. Vastaajayhtiö ei ole maksanut erääntyneitä saatavia määräajassa, minkä vuoksi kantaja vaatii 26 715,60 Puolan zlotyn (PLN) suuruista määrää kymmenen palkkion yhteissummuna sekä lisäksi lakisääteiset viivästyskorot kaupallisten toimien liiallisten maksuviivästysten torjumisesta 8.3.2013 annetun lain (ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych; Dz. U. 2023, järjestysnumero 1790; jäljempänä UPNO) 7 §:n 1 momentin perusteella laskettuna kullekin maksamattomalle palkkiolle ja 1 997,29 Puolan zlotyn suuruista summaa korvauksena perintäkuluista UPNO:n 10 §:n perusteella kunkin kymmenen palkkion maksun viivästymisen vuoksi.

Selvyden vuoksi on syytä todeta, että kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta 16.2.2011 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/7/EU (EUVL 2011, L 48, s. 1, sellaisena kuin se on muutettuna) on saatettu osaksi kansallista oikeusjärjestystä UPNO:lla.

Vastaaja vaati kanteen hylkäämistä ja esitti 1 697,40 Puolan zlotyn suuruisen summan osalta väitteen osittaisesta maksusta sekä 25 018,20 Puolan zlotyn suuruisen kuittausväitteen.

Kuittauksen osalta vastaaja ilmoitti, että sillä oli kantajayhtiötä kohtaan vastasaatava, joka johtui siitä, että yhden kanteen piiriin kuulumattoman kuljetuksen suorittamisen aikana kuljetettu tavara vahingoittui, mistä kantaja on vastuussa. Vaikka tavara ei ollut vastaajayhtiön omaisuutta, se on erillisten säännösten perusteella vastuussa omistajalle tavarahan vahingoittumisesta. Näin ollen kantajan toiminta on aiheuttanut vastaajalle 96 076,95 Puolan zlotyn suuruisen taloudellisen vahingon, joka vastaa vastaajayhtiön vastuun määrää tavarahan omistajaan nähden.

Vakuutusyhtiö korvasi vastaajalle aiheutuneen vahingon osittain (55 174,85 PLN), ja 25 018,20 Puolan zlotyn suuruisen määrän osalta vastaaja kuittaa sen kantajan vastasaatavasta, joka koostuu kantajan tässä oikeudenkäynnissä vaatimista palkkioista (25 018,20 PLN). Jäljelle jäävän osan vahingosta (15 883,90 PLN) osalta on esitetty maksuvaatimus erillisellä kanteella asiassa, joka on vireillä tässä tuomioistuimessa diaarinumerolla XVII GC 1398/23 [– –] [asian aiempi diaarinumero].

Asian kannalta merkityksellistä on se, että kuittausilmoitus kattoi ainoastaan kantajan pääsaatavan, siis rahtimaksut, eli ilman viivästyskorkoja ja perintäkuluja, mutta osana kuittausväitettä vastaaja totesi, että kuittauksella on siviilikoodeksista 23.4.1964 annetun lain (ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny; Dz. U. 2023, järjestysnumero 1610, sellaisena kuin se on muutettuna; jäljempänä KC) 499 §:n perusteella taannehtiva vaikutus, mikä johtaa siihen, että kantajan viivästyskorko- ja perintäkulusaatavat raukeavat automaattisesti.

Kantaja ei kyseenalaistanut vastuutaan kuljetuksen aikana aiheutuneesta vahingosta mutta kyseenalaisti kuittausilmoituksen tehokkuuden ja vastaajalle aiheutuneen vahingon määrän.

Istunnossa 7.6.2024 puheenjohtaja ilmoitti siviiliprosessikoodeksista 17.11.1964 annetun lain (ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego; Dz. U. 2023 järjestysnumero 1550, sellaisena kuin se on muutettuna) 156¹ §:n 1 momentin perusteella asianosaisille, että kantajan väitteet kuittausilmoituksen tehostomuudesta eivät ole vakuuttavia, että kansallisen lainsäädännön asianmukaisten säännösten perusteella kantajan vastuu kuljetuksen aikana aiheutuneista vahingoista on perusteltu, kun taas aiheutuneen vahingon määrä tutkitaan asiassa XVII GC 1398/23, mikä edellyttää tämän menettelyn keskeyttämistä siihen asti, kunnes kyseinen asia on ratkaistu, tai ainakin siihen asti, kunnes asiantuntijalausannon avulla saadaan näyttöä, jonka avulla vahingon määrä voidaan arvioida. Kuittauksen taannehtiva vaikutus ja sen vaikutus UPNO:sta seuraavien saatavien olemassaoloon on kuitenkin erillinen ongelma, joka on ratkaistava esillä olevassa asiassa.

KYSEESSÄ OLEVAT UNIONIN OIKEUDEN SÄÄNNÖKSET

Kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta 16.2.2011 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/7/EU (EUVL 2011, L 48, s. 1, sellaisena kuin se on muutettuna; jäljempänä direktiivi).

1 artikla

2. Tätä direktiiviä sovelletaan kaikkiin kaupallisista toimista korvauksena suoritettaviin maksuihin.

2 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

1. 'kaupallisilla toimilla' yritysten tai yritysten ja viranomaisten välisiä toimia, jotka johtavat tavaroiden toimittamiseen tai palvelujen suorittamiseen korvausta vastaan;

--

- 4) 'maksuviivästyksellä' maksua, jota ei suoriteta sopimukseen tai lakiin perustuvan maksuajan kuluessa, kun 3 artiklan 1 kohdassa tai 4 artiklan 1 kohdassa säädetyt ehdot täyttyvät;

- 5) 'viivästyskorolla' lakisääteistä viivästyskorkoa tai yritysten välillä sovittua korkoa, jollei 7 artiklasta muuta johdu;

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että velkojalla on oikeus viivästyskorkoon yritysten välisissä kaupallisissa toimissa ilman, että maksumuistutus on tarpeen, kun seuraavat edellytykset täyttyvät:

- a) velkoja on täyttänyt sopimukseen ja lakiin perustuvat velvoitteensa; ja
- b) velkoja ei ole saanut erääntynyttä määrää ajoissa, paitsi jos velallinen ei ole vastuussa viivästyksestä.

--

3. Kun 1 kohdassa säädetyt edellytykset täyttyvät, jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että:

- a) velkojalla on oikeus viivästyskorkoon sopimuksessa määrättyä maksupäivää tai siinä määrätyn maksuajan päättymistä seuraavasta päivästä lukien;

6 artikla

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että viivästyskoron tullessa kaupallisissa toimissa maksettavaksi 3 tai 4 artiklan mukaisesti velkojalla on oikeus saada velalliselta vähintään kiinteä 40 euron summa.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 1 kohdassa tarkoitettu kiinteä summa on maksettava, ilman että maksumuistutus on tarpeen, korvauksena velkojan omista perintäkuluista.

KYSEESSÄ OLEVAT KANSALLISET SÄÄNNÖKSET

Siviilikoodeksista 23.4.1964 annettu laki (ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny; Dz. U. 2023, järjestysnumero 1610, sellaisena kuin se on muutettuna).

481 §

1 momentti Jos velallinen tekee rahamääräisen suorituksen myöhässä, velkoja voi vaatia viivästyskorkoa, vaikka velkojalle ei ole aiheutunut vahinkoa ja vaikka viivästyminen johtuu olosuhteista, joita ei voida lukea velallisen syyksi.

2 momentti Jos myöhässä tehdyn rahamääräisen suorituksen osalta ei ole määritetty sovellettavaa korkokantaa, tälle suoritukselle on maksettava lakisääteisenä viivästyskorkona määrä, joka vastaa Puolan keskuspankin soveltamaa viitekorkoa korotettuna 5,5 prosenttiyksiköllä. Jos vaateeseen sovelletaan korkeampaa korkoa, velkoja voi vaatia myöhässä tehdystä rahamääräisestä suorituksesta tätä korkeampaa korkoa.

498 §

1 momentti Kun kaksi henkilöä on samanaikaisesti toistensa velallisia ja velkojia, voi kumpikin heistä kuitata saatavansa toisen osapuolen saatavaa vastaan, jos molempien saatavien kohteena on raha tai samanlaatuinen tavara, joka on yksilöity vain lajiltaan, ja molemmat saatavat ovat erääntyneitä ja niitä koskeva vaatimus voidaan esittää tuomioistuimessa tai muussa valtion viranomaisessa.

2 momentti Kuittauksen seurauksena molemmat saatavat raukeavat pienemmän saatavan määrään asti.

499 §

Kuittaus suoritetaan toiselle osapuolelle annettavalla ilmoituksella. Ilmoitus on voimassa takautuvasti siitä hetkestä lähtien, jolloin kuittaus tuli mahdolliseksi.

Kaupallisten toimien liiallisten maksuviivästysten torjumisesta 8.3.2013 annettu laki (ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych; Dz. U. 2023, järjestysnumero 1790).

1 §

Laissa määritellään erityiset velkojan oikeudet ja velallisen velvollisuudet, jotka koskevat kaupallisten toimien maksuaikoja, tällaisten velvollisuuksien noudattamatta jättämisen vaikutuksia ja menettelyä rahasuoritusten liiallisissa maksuviivästyksissä.

4 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) kaupallisella toimella: sopimusta tavaroiden toimittamisesta tai palvelujen tarjoamisesta korvausta vastaan, jos 2 §:ssä tarkoitettut osapuolet tekevät harjoittamansa toiminnan puitteissa tämän sopimuksen;

--

3) kaupallisiin liiketoimiin liittyvillä lakisääteisillä viivästyskoroilla:

--

b) kun kyse on kaupallisista toimista, joissa velallinen ei ole terveydenhoitoalan julkinen yksikkö, korkoa, joka vastaa Puolan keskuspankin viitekorkoa korotettuna kymmenellä prosenttiyksiköllä;

7 §

1. Kaupallisissa toimissa – lukuun ottamatta toimia, joissa velallinen on julkisyhteisö – velkojalla on oikeus ilman maksukehotusta saada kaupallisten toimien viivästymiseen liittyvät lakisääteiset korot, elleivät osapuolet ole sopineet korkeammasta korosta, rahasuorituksen eräpäivän ja maksupäivän väliseltä ajalta, jos seuraavat edellytykset täyttyvät samanaikaisesti:

- 1) velkoja on täyttänyt velvoitteensa;
- 2) velkoja ei ole saanut maksua sopimuksen mukaisessa määräajassa.

10 §

1. Velkojalla on siitä päivästä alkaen, jona hän saa oikeuden 7 §:n 1 momentissa tai 8 §:n 1 momentissa tarkoitettuun korkoon, oikeus saada velalliselta ilman maksukehotusta korvauksena perintäkuluista summa, jonka määrä on:

- 1) 40 euroa – jos rahasuorituksen määrä on enintään 5 000 Puolan zlotya;
- 2) 70 euroa – jos rahasuorituksen määrä on yli 5 000 Puolan zlotya mutta enintään 50 000 Puolan zlotya;

ENNAKKORATKAISUPYYNNÖN PERUSTEET

Esillä olevassa asiassa annettava tuomio riippuu sen määrittelemisestä, rikkooko KC:n 499 §:ssä säädetty kuittauksen taannehtiva vaikutus direktiivin 2011/7/EU, joka on saatettu osaksi kansallista oikeusjärjestystä UPNO:lla, tavoitteita ja määräyksiä.

Kansallisen lainsäädännön perusteella kuittauksen ydin on, että kaksi toimijaa ovat samanaikaisesti velkojia ja velallisia, eli kummallakin heistä on yksilöity saatava toiselta. Kuittaus johtaa keskinäisten saatavien raukeamiseen pienemmän saatavan määrään asti (kuittauksen maksufunktio).

Maksufunktio ilmenee siten, että kuittauksen seurauksena velallisten keskinäiset velvollisuudet lakkaavat ikään kuin velalliset olisivat täyttäneet velvoitteensa. Vaikka osapuolet eivät kuittauksella tosiasiallisesti saa heille kuuluvia suorituksia, toisen saatavan kuittamisen toisen suoritusta vastaan seurauksena kumpikin osapuoli vapautuu velastaan, jolloin heidän velkansa voidaan katsoa maksetuiksi.

Esillä olevassa asiassa kantajan saatavat olivat seurausta sellaisten kymmenen kuljetussopimuksen tekemisestä ja täyttämisestä, joiden perusteella kantajalla oli pääsaatavana yhteensä 26 715,60 Puolan zlotyn suuruinen maksusaatava. Menettelyn osapuolet ovat siten tehneet UPNO:n 1 §:ssä ja 4 §:n 1 momentissa (direktiivin 1 artikla ja 2 artiklan 1 kohta) tarkoitetun kaupallisen toimen.

Vastaaja katsoo, että tämä saatava on rauennut 1 697,40 Puolan zlotyn suuruisen maksun ja 25 018,20 Puolan zlotyn määräisen kuittauksen seurauksena. Erityisesti oleellista on se, että kantajayhtiön saatavien maksuajat olivat peräkkäin aikavälillä helmikuusta syyskuuhun 2022. Koska vastaaja ei maksanut toimitettuja laskuja, kuittausilmoituksen tekohetkellä (joka tapahtui vasta kirjelmällä 2.9.2022) kantajalla oli yhdeksän erillistä viivästyskoron maksusaatavaa UPNO:n 7 §:n perusteella ja yhdeksän erillistä perintäkulujen maksusaatavaa UPNO:n 10 §:n 1 momentin perusteella (direktiivin 3 artiklan 1 kohta ja 6 artikla).

Ainoastaan kantajan viimeisimmän laskun osalta voidaan katsoa, että kuittaus on tehty ennen laskun maksuajan päättymistä, joten kantajalle ei ole syntynyt UPNO:n 7 ja 10 §:n mukaisia saatavia.

KC:n 499 §:ssä on ilmaistu oikeudellinen olettaus, jonka mukaan kuittauksella on taannehtiva vaikutus siitä hetkestä lähtien, kun kuittaus tuli mahdolliseksi, mikä tarkoittaa, että osapuolten suoritusten myöhästymisen tai laiminlyönnin vaikutukset mitätöidään sen hetken, jolloin velallinen ilmoitti käyttävänsä kuittausoikeuttaan, ja hetken, jolloin kuittaus tuli mahdolliseksi, väliseltä ajanjaksolta. Viimeksi mainittu on se hetki, jolloin kuittausilmoituksen antajan saatava on eräännytynyt, eli sen maksuaika on umpeutunut.

Vastaajan osalta vahingonkorvausta koskeva maksusaatava liittyi 15.2.2022 esitetystä maksuvaatimuksessa ilmoitetun maksuajan päättymiseen, joka oli 7.3.2022. Tämä tarkoittaa, että vaikka kuittausilmoitus kattoi ainoastaan kantajan 25 018,20 Puolan zlotyn suuruisen pääsaatavan ja vastaajan 25 018,20 Puolan zlotyn suuruisen pääsaatavan, KC:n 499 §:n mukaisesti kuittausilmoituksen tekohetkellä kantaja kuitenkin menetti oikeuden kaikkiin viivästyskorkoihin ja perintäkuluihin, jotka ovat syntyneet 7.3.2022 jälkeen. Esillä olevassa asiassa tämä koskee viivästyskorkoja ja perintäkuluja, jotka ovat syntyneet viivästyksistä yhdeksässä kymmenestä kanteessa vaaditusta palkkiota koskevasta maksusaatavasta.

Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen näkemyksen mukaan kansallisessa lainsäädännössä säädetty kuittauksen taannehtiva vaikutus voi rikkoa direktiivin 3 artiklan 1 kohtaa ja 3 kohdan a alakohtaa sekä 6 artiklan 1 ja 2 kohtaa.

Ensinnäkin direktiivin säännöksissä säädetään ehdottomasti, että velkojalla on oikeus viivästyskorkoon ja perintäkulujen korvaukseen, jos velkoja on täyttänyt sopimukseen ja lakiin perustuvat velvoitteensa eikä ole saanut eräännyntä määrää ajoissa (direktiivin 3 artiklan 1 kohta). Oikeus viivästyskorkoon seuraa lain nojalla ja riippuu määritellyistä edellytyksistä (direktiivin 3 artiklan 1 kohta ja

3 kohdan a alakohta). Lisäksi, jos tämä oikeus syntyy, velkojalla on automaattisesti oikeus saada korvaus perintäkuluista (direktiivin 6 artiklan 1 kohta), joka on maksettava ilman maksumuistutusta (direktiivin 6 artiklan 2 kohta). Maksuajan päätyttyä suoritettu maksu ei voi takautuvasti viedä velkojalta oikeutta näihin korvauksiin.

Direktiivissä korostetaan, että monet talouden toimijoiden välisiin tai talouden toimijoiden ja viranomaisten välisiin kaupallisiin toimiin liittyvät maksut suoritetaan myöhemmin kuin sopimuksessa tai yleisissä kaupallisissa ehdoissa on määrätty. Tällaiset maksuviivästyksset vaikuttavat negatiivisesti yritysten maksuvalmiuteen ja vaikeuttavat niiden taloushallintoa (direktiivin johdanto-osan kolmas perustelukappale). Maksuviivästyks on sopimusrikkomus, joka on tehty velallisen kannalta taloudellisesti houkuttelevaksi useimmissa jäsenvaltioissa alhaisen tai puuttuvan viivästyskoron vuoksi (direktiivin johdanto-osan 12 perustelukappale). Lisäksi velkojien on tarpeen saada kohtuullinen korvaus viivästyneistä maksuista aiheutuneista perintäkuluista maksuviivästyksen ehkäisemiseksi (direktiivin johdanto-osan 19 perustelukappale).

Edellä mainitut direktiivin säännökset ja johdanto-osan perustelukappaleet osoittavat, että pääsääntöisesti ei ole hyväksyttävää evätä velkojalta oikeutta viivästyskorkoon ja perintäkulujen korvaukseen, jos maksu on suoritettu sopimuksen mukaisten määräaikojen päättymisen ja velvoitteen täyttämisen jälkeen. Kuitenkin esillä olevan asian tosiseikat osoittavat, että vaikka maksu (kuittaus) yhdeksän sopimuksessa kyseessä olevien kaikkiaan kymmenen saatavan osalta suoritettiin tällaisten määräaikojen päättymisen jälkeen, velkojalta viedään oikeus näihin saataviin.

Kansallisen lainsäädännön mukaan kuittauksen taannehtiva vaikutus on perusteltua siksi, että vaikka toinen velkoja menettää oikeuden saada viivästyskorkoa, myös toinen, kuittausilmoituksen tehnyt, velkoja menettää oikeuden vaatia viivästyskorkoa vastasaatavalleen siihen ajankohtaan asti, jolloin kuittaus tuli mahdolliseksi. Tässä (taloudellisessa) mielessä raukeavat myös molempien vastasaatavien korot, ei ainoastaan toiselle osapuolelle kuuluva korko. Lisäksi (esillä olevan asian perusteella), jos katsotaan, että kuittaus olisi tehty aikaisintaan sinä hetkenä, jolloin se tuli mahdolliseksi, osapuolelle (kantaja), jolle kuittausilmoitus tehdään, ei koskaan syntyisi oikeutta viivästyskorkoon ja perintäkulujen korvaamiseen. Näin ollen ei voida katsoa, että jollekin velkojasta olisi aiheutunut vahinkoa tältä osin.

Tämä perustelu ei kuitenkaan välttämättä ole direktiivin tavoitteiden valossa riittävä.

Ensinnäkin, kuten esillä olevassa asiassa, kantajalla oli oikeus viivästyskoron lisäksi myös korvaukseen yhdeksän saatavan perintäkuluista, kun taas vastaaja esitti kuitattavaksi vain yhden vastasaatavan, jonka (määränsä perusteella) oli tarkoitus saada kaikki kantajan yhdeksän palkkiota koskevaa saatavaa raukeamaan. Siten taloudellisesta näkökulmasta kuittauksen taannehtiva vaikutus

voi aiheuttaa vahinkoa jollekin velkojalle, koska toisella velkojalla ei ole vastaavaa määrää perintäkulujen korvaamista koskevia saatavia.

Toiseksi tässä tapauksessa on huomionarvoista se seikka, että vastaajan vastasaatava ei seuraa kaupallisesta toimesta, vaan se on luonteeltaan vahingonkorvaus. Direktiivin johdanto-osan kahdeksannessa perustelukappaleessa kuitenkin todetaan, että direktiivin ei pitäisi säännellä vahingonkorvausten maksamiseen liittyviä korkoja. Tämä tarkoittaa, että kantajalla on oikeus korkeampaan korkoon (määrä, joka vastaa Puolan keskuspankin viitekorkoa korotettuna kymmenellä prosenttiyksiköllä – UPNO:n 4 §:n 3 b momentin mukaisesti) kuin vastaajalle maksettava korko (määrä, joka vastaa Puolan keskuspankin soveltamaa viitekorkoa korotettuna 5,5 prosenttiyksiköllä – KC:n 481 §:n mukaisesti). Vastaajalla ei myöskään ole oikeutta saada korvausta perintäkuluista UPNO:n 10 §:n perusteella. KC:n 499 §:n säännös ei mahdollista tämän keskinäisten saatavien määrää koskevan epätasa-arvon huomioon ottamista.

Kolmanneksi kuittaus ei ole ainoastaan Puolan oikeusjärjestykseen kuuluva instituutio. Yksittäisissä kansallisissa säännöksissä voidaan säätää erillisistä kuittauksen vaikutuksista, määritellä eri tavalla kuittauksen voimaantulohetki ja se, mitä vaikutuksia sillä on oikeuteen vaatia korkoa tai perintäkulujen korvausta, sekä erisuuruuksista koroista tai perintäkulujen korvauksista kaupallisten toimien maksuviivästyksissä (direktiivissä säädetään tältä osin vain vähimmäisvaatimuksista). Tämä merkitsisi riskiä, että syntyy eroavaisuuksia siinä, miten velkojat asianmukaisten kansallisten säännösten nojalla voisivat esittää vaatimuksiaan direktiivin täytäntöönpanosäädösten perusteella, mikä olisi yhdenmukaistamisen periaatteen vastaista.

Neljänneksi kuittauksen taannehtiva vaikutus tapahtuu lain nojalla ja on riippumaton velkojan, jolla on oikeus saada kaupallisista toimista viivästyskorkoa ja perintäkulujen korvausta, tahdosta. Osapuolet voivat tietysti tehdä sopimukseen perustuvan kuittauksen, jossa ne säätelevät keskinäisten tilitysten toteuttamistapaa, mutta tämäntyyppinen kuittaus ei ole tämän kysymyksen analyysin kohteena.

Viidenneksi ei ole epäilystä siitä, etteikö maksu (kuittaus) ole suoritettu saatavien eräännyttyä, ja näin ollen velkoja olisi tällöin voinut ryhtyä tosiasiallisiin toimiin saatavien perimiseksi tietämättä, että kuittaus suoritetaan tulevaisuudessa. Siten hänelle on voinut aiheutua yksilöityjä (todellisia) velan perintäkuluja, joita hän ei koskaan saa takaisin, koska KC:n 499 § on sen esteenä.

Edellä mainitut perustelut herättävät epäilyksiä siitä, onko KC:n 499 §:n säännös yhdenmukainen direktiivin johdanto-osan perustelukappaleiden ja direktiivin 3 artiklan 1 kohdan ja 3 kohdan a alakohdan ja 6 artiklan 1 ja 2 kohdan kanssa.

On myös kyseenalaista, onko kuittauksen taannehtivaa vaikutusta koskeva sääntö aina ristiriidassa direktiivin kanssa vai onko kansallisen tuomioistuimen joka kerta tutkittava mahdollinen ristiriita taloudellisesta näkökulmasta. Tämä voitaisiin

tehdä laskemalla ja vertaamalla kaikkien vaatimusten (korot, perintäkulujen korvaukset) summaa, joihin molemmilla osapuolilla oli kuittauksen suorittamishetkellä oikeus, ja tilittämällä nämä summat siten, että velkojalle, jolla oli oikeus suurempaan viivästyskoron ja perintäkulujen määrään, ei aiheudu tästä vahinkoa. Toisin sanoen myös viivästyskoron ja perintäkulujen korvauksen osalta sovellettaisiin KC:n 498 §:n 2 momentissa ilmaistua sääntöä, jonka mukaan kuittauksen seurauksena molemmat saatavat raukeavat pienemmän saatavan määrään asti.

[–] [muotoilu, joka ei vaikuta asiasisältöön]

TYÖASIAKIRJA